

CVETKO GORJANČEV:

Špana.

ečer je bil. V sobi so bili otroci sami. Nad rdečo jelovo mizo je gorela luč. V sredi mize pa je miroval pehar s fižolom. Otroci so ga ružili.

»Kaj praviš, Mimica, kakšen fižol je tu notri? Ugani!«

»Tu notri? Kaži štok!«

Štok je bil svetlorumen in prečrtan z rdečimi rižami.

»Ugani!«

»Tu notri? Čakaj! Bel pa rdeče pisan.«

Radoveden je izružil.

»Uganila si!«

»Vidiš, Anzek, kako jaz vem!«

»Pa daj ugani meni, Mimica, če veš.«

»Tebi? Bom.«

Tonček je tiščal štok v mali peščici; pri mezinčku je gledal ven zakrivljen repek. Zvito se je smehljaj, v očeh mu je lesketala prelest in luč: že prej je bil natihoma, naskrivoma odprl malo in pogledal, čisto na drobno, toliko, da je razločil.

Mimica je stiskala ustni med zobčke, napenjala čelo in sklepala, kakšen bi mogel biti. Položila je kazalec desnice na usta, nepremično zrla v luč in momljala pri sebi:

»Da, pa ti mi še nisi pokazal štroka!«

»Glej ga, tak je!«

Odprl je pest in jo spet brž zatisnil.

»Kaži, sicer ne ugibljem, pa ugiblji sam!«

Zlovoljen skoro je odprl prstke nastožaj.

»Ta? — Ta?«

Kratek molk in pričakovanje.

Štroček je bil siv brez riž.

»Moder, kaži!« je zaklical Anzek in hotel vzeti štok iz roke.

»Ne, čakaj: rdeč!«

»Ti, Mimica, praviš rdeč?«

»Jaz pa moder!«

»O, jaz pa črn ko kovač — glej, ko Pavlenčev stric.«

Zružil je.

»Res je,« sta pritrdila oba brez nasmeha Tončku. On pa se je smejal na glas, toliko da ni zaklical: »Ukanil sem vaju oba!«

»Pojdimo špano vleč! Daj, Mimica, prinesi ogel iz pepelnjaka.«

Anzek je naredil na mizo veliko črno mrežo za špano.

»Se grem jaz pa ti, Anze?«

»Ne, ti boš gledala.«

Odločen je bil Anzetov glas, kakor bi bil pribil. Mimica, ki je klečala na klopi in slonela s celim telesom na mizi, se je poštukala nazaj kot polž v hišico in si sedla na peti. Lepo okroglo glavico je položila v dlani in molčala. Pred njo je ležal kupček pisanega fižola. Tudi onadva sta imela vsak svojega.

Anzek in Tonček sta razstavila fižol: Anzek bele, Tonček rumene; Tonček je zapadel že z dvema.

Bil je na vrsti Anzek. Glavo v dlaneh, tako da je obenem zastiral oči, pogled mu je skakal jadrno po polju.

»Semkaj potegni, pa ti ne more zapreti,« mu je hotela pomagati Mimica in pokazala s prstkom na skrajni levi vogel.

»Daj mir, kaj se vsiljuješ! Tončku pomagaj, če hočeš, jaz oberem vaju oba!«

»Tonček, ali naj pomagam tebi?«

»Le daj!«

»Tri,« je rekel Anzek hladnokrvno, kakor bi bilo izključeno kaj drugega in pokazal malomarno v eni črti tri bele. »Aha, ta mi je na poti — hajdi na moj kupček.«

Tonček je bil resen in zamišljen. Tudi Mimica je razpostavljala na tihem vsepovsod, pa nikakor ni hotelo biti Tončku tri.

Anzek zopet tri. Hladnokrvno je vzel plen — Tončkovo upanje.

»Čakaj, Tonček!« je pripomnila k bojnemu načrtu Mimica in potegnila.

Povlekel je Anzek, pa topot zaman.

»Čakaj!«

Mimici so se zasvetile oči.

»Tri! Tonček, tega vzemi!«

Tonček je vzel.

»Zopet tri!«

Nič se ni izpremenil Anzekov obraz, bil je čisto miren. — —

»Lahko skačeva!« je pripomnila Mimica.

Tonček je skočil (s fižolom namreč): Tri!

»Tri!« je pokazal Anzek na svoji črti ves hladan. »Konec, ti si izgubil!«

Segel je na njegov kupček in mu vzel najlepši fižol. Tončku in Mimici se je storilo milo za njim.

»Glej, Tonček, še imam jaz dva taka, na!«

Igrali so iznova, Anzek hladno, preudarno, onadva strastno, kot bi bil lep rdeč fižol celo cesarstvo.

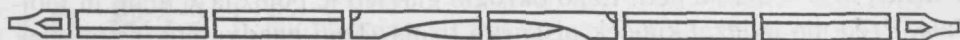
Anzek je vzel tudi še tista in še dva druga, lepa, vijoličasta.

»Dva sta, pa me ne zmoreta!« se je zasmel bahato in se udaril ponosno s pestjo po prsih, ko je dobil že peto partijo.

»Sedaj te bova!« je rekel Tonček odločno, videlo se mu je, da verjame.

Mati je prišla pogrnit za večerjo.

»To z mize! Ružinje v canjo! Zrnje vse sem v pehar!«

IVA:

Marijanove sanje.

rbančev Marijan je jako nemirno spal. Premetaval se je po postelji ter zdajpazdaj kaj nerazumljivega zamrmral ali pa se rahlo zasmejal, kakor bi kdo lahko udaril ob srebrn zvonec...

Zunaj se je poslavljala zvezdnata noč. Kraljica luna je izginila s svojega prestola, obdana od neštivilnega spremstva svetlih zvezdic. Tam na vzhodu je zažarelo, kakor bi se odprla vrata zlate dvorane. Žareča luč se je razlila po gorskih vr-

hovih. Sence po dolinah so bežale druga za drugo vsvesti si svoje nemoči poleg svetlega solnca. V ozračju je zašumel jutranji pozdrav. Drevesa so pripognila svoje vrhove pred kraljem dneva — zlatim solncem.

Prvi solnčni žarek se je prikradel do Marijanove postelje, ko je ta odprl oči. Začudeno je pogledal v svet. Ozrl se je naokrog, prebrskal vso postelj pa žalostno odkimal z glavo. Kaj je neki iskal?

»Mama, mamica!« se mu je izvilo proseče iz prsi.

Marijanova mama je prihitela in ga vprašala, kaj mu je.

»Mama, gosli, tiste lepe zlate gosli, kje so?« je tarnal.

Mama je začudeno poslušala, o katerih goslih govori njen ljubljenec. Nečesa se je domislila in rekla smeje: »Najbrž se ti je sanjalo, kajne, Marijan?«

»Da, da, sanjalo. O, kako lepo!« je vzkliknil

»Kaj pa se ti je sanjalo, ljubček? Povej!« in mama je pobožala kodrolaso glavico.

Morala je sesti na Marijanovo posetljo. Ta pa se je oklenil njenega vratu in ji pripovedoval svoje lepe, lepe sanje.

— V daljnji lepi deželi je stal mogočen grad. Okoloinokolo gradu se je razprostiral prekrasen vrt, poln najlepših dreves in najplemenitejših cvetic.

V tem gradu sta prebivala Marijan in njegova mama. Lovila sta se po razkošnih sobanah ali se izprehajala po belih stezicah med cvetičnimi gredami.

Za gradom se je blestelo v zelenih valovih veliko jezero. V tem jezeru so prebivale zlate ribice. Kadarkoli je pritekel Marijan k jezeru in veselo zažvižgal, so vselej priplavale zlate ribe k bregu. Slišal je njih